1. การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (CQI): ปลอดโปร่ง ปลอดภัย สุขใจไร้มลพิษ

2. ชื่อเจ้าของผลงาน/หน่วยงาน นายคำน้อย กันยา นายคำไพร ข้อยุ่นและคณะ ตึกเฟื่องฟ้า

3. ความเป็นมา/เหตุผลของการพัฒนา/สาเหตุของปัญหา:

ในการมานอนในโรงพยาบาลจิตเวชแต่ละครั้งของผู้ป่วย พบแววตาแห่งความมุ่งหวังต่างกัน ญาติอยากให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาในโรงพยาบาลนาน ๆ ตรงกันข้ามกับผู้ป่วยที่ขัดขืนปฏิเสธ น้อยรายจะเต็มใจมากับญาติ คำพูดของผู้ป่วยที่มักได้ยินเสมอ ๆ คือคำว่า "อยากกลับบ้าน" และถูกนำมาเป็นเงื่อนไขเรื่องการกลับบ้าน ส่วนญาติเองก็ถูกกำหนดให้มาเยี่ยมทุก2 สัปดาห์ โดยลืมถามญาติว่าสะดวกมาเยี่ยมได้บ่อยหรือไม่อย่างไร เหล่านี้เป็นการบริการสุขภาพที่ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางที่ยังไม่ชัดเจนนัก

โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ มีการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยตามมาตรฐานโรงพยาบาลตติยภูมิ มาตรฐานโรงพยาบาลคุณภาพและส่งเสริมสุขภาพมาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับภูมิทัศน์ โครงสร้างอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพให้ดูสะอาดสบายตา และรู้สึกปลอดภัยเมื่อได้พบเห็น ขณะเดียวกันภายในหอผู้ป่วยก็ถูกจัดให้มีการดูแลผู้ป่วยตามระยะอาการของโรค หอเฟื่องฟ้า เป็นหอผู้ป่วยที่มีภารกิจดูแลผู้ป่วยชายที่มีภาวะถอนพิษสุรา บางรายมีภาวะแทรกซ้อนทางกายร่วมด้วย รวมถึงผู้ป่วยจิตเวชชายอื่นๆ ระหว่างที่อยู่โรงพยาบาลมีการจัดสิ่งแวดล้อมภายในเพื่อให้ผู้ป่วยปลอดภัย เมื่ออาการทุเลาสิ่งแวดล้อมภายนอกตึกมีส่วนสำคัญ โดยการจัดให้ใกล้เคียงกับที่บ้านจะทำให้ผู้ป่วยคลายความคิดถึงบ้าน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมด้านจิตใจ และส่งเสริมจิตปัญญาของผู้ป่วย ทีมการดูแลจึงนำหลักการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเยียวยามาใช้ในหอผู้ป่วยเฟื่องฟ้า เพื่อให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการจัดสิ่งแวดล้อมและปรับภูมิทัศน์ของตึก และคลายกังวลเกี่ยวกับการคิดถึงบ้าน

4.วัตถุประสงค์/เป้าหมายของการพัฒนา :

1. เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยในการจัดสิ่งแวดล้อมและปรับภูมิทัศน์ของหอเฟื่องฟ้า
2. เพื่อลดความกังวลเกี่ยวกับการคิดถึงบ้าน

5.กระบวนการพัฒนา/การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น :

5.1. ประชุมทีมที่รับผิดชอบ 5 ส โซนสิ่งแวดล้อม สรุปมติที่ประชุม

5.2. รับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้ป่วยเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อม ได้ข้อสรุป ดังนี้

สิ่งแวดล้อมด้านโครงสร้างทางกายภาพ :

ภายในตึก เน้นความปลอดโปร่ง และปลอดภัย

- จัดเตียงเป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างเพียงพอ เสียงเงียบ สีอ่อน
- ดูแลความสะอาด ผ้าปูเตียงเรียบตึง ที่นอนไม่เปียกชื้น เสื้อผ้าเบาสบาย
- เปลี่ยนผ้าปูที่นอนทันที ที่เปียกชื้นจากภาวะถอนพิษสุราเป็นระยะ
- พื้นแห้งไม่ลื่น

ภายนอกตึก เน้นความสุขใจ ไร้มลพิษ โดยไม่ฉีดยาฆ่าแมลง

1) จัดทำกระท่อมหลังคามุงจาก (หลังเดิมชำรุด)โดยให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการจัดทำ เพราะผู้ป่วยส่วนใหญ่อาชีพทำนาทำไร่ มีข้าราชการบางคนก็เป็นคุณครูบ้าง ตำรวจบ้าง ทหารบ้าง ก็ล้วนคุ้นชินกับสิ่งแวดล้อมแบบนี้ ผู้ป่วยชอบมานั่งคุยกันหรือนอนเล่นมาก

2) จัดสวนหย่อม สนามหญ้าหน้าตึก นำรูปปั้นของสัตว์เช่น กระรอก นก ไก่ มาประดับให้คล้ายกับอยู่ที่บ้าน

3)เตรียมดินเพื่อปลูกผัก 3 แปลง อยู่บริเวณริมรั้ว ขอบริจาคเมล็ดผักจากเจ้าหน้าที่ ผู้ป่วยบางรายอาสาเตรียมดินด้วย ปลูกผักสวนครัวสำหรับกับแกล้มลาบ ประกอบด้วยสะระแหน่ ยี่หร่า ตะไคร้ มะกรูด พริก หอม ผักกาด ผักชี และมะเขือ

ปลูกต้นไม้ที่เป็นผักพื้นบ้านไว้แนวรั้ว เช่น แค ขี้เหล็ก ผักติ้ว มะรุม แคนา ผักหวานบ้าน มะยม เป็นต้น

ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการรดน้ำ พรวนดิน ถอนหญ้าออกจากผัก พอผักโตพอกินได้ก็เก็บไปจิ้มน้ำพริกที่ญาตินำมาให้หรืออาหารของโรงพยาบาลได้โดยเฉพาะพริกจะถูกเก็บบ่อยเพราะผู้ป่วยบอกว่าอาหารโรงพยาบาลจืด บางครั้งเป็นที่สำหรับนั่งมองแปลงผักเฉย ๆ เวลาคิดถึงบ้าน โดยเฉพาะคนที่เพิ่งฟื้นจากอาการถอนพิษสุรา เจ้าหน้าที่จะพามาถอนหญ้าที่แปลงผักป้องกันการเดินหนีได้ด้วย และก็เป็นการฟื้นความจำได้อีกแบบ อย่างน้อยก็หายคิดถึงบ้าน

ด้านสังคม :

1) ให้ข้อมูลผู้ป่วยและญาติ เปิดโอกาสให้ญาตินำอาหารที่ผู้ป่วยชอบมาให้รับประทาน

2) เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยและญาติได้สนทนากัน ผู้ป่วยกับผู้ป่วย ตามวิถีชีวิตเดิมของตนเอง

3) ปรับปรุงเรือนสำหรับเยี่ยมญาติเพิ่มเติม เพื่อให้เป็นสัดส่วน (จากเดิมนั่งเยี่ยมกันที่ระเบียง) ในบางกรณีผู้ป่วยและญาติสมัครใจปูเสื่อนั่งคุยกันที่สนามหญ้าข้างตึก

ด้านจิตปัญญา :

มีหิ้งพระเพื่อกราบไหว้บูชา สวดมนต์ก่อนนอน ทุกวัน ให้ทำบุญตักบาตรในวันพระ ติดภาพวิวทิวทัศน์เพื่อให้รู้สึกสบายตา

5.3 สอบถามความคิดเห็นของผู้ป่วยและญาติเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6.มีการนำหลักฐานทางวิชาการมาประกอบการพัฒนา

การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเยียวยา

7.ตัวชี้วัดของการพัฒนาพร้อมทั้งผลลัพธ์ที่ได้

1. ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการได้รดน้ำ พรวนดิน
2. ผู้ป่วยคลายกังวลเกี่ยวกับการกลับบ้าน เวลามีญาติมาเยี่ยม บอกบรรยากาศร่มรื่น เหมือนอยู่บ้าน
3. ไม่เกิดอุบัติการณ์ผู้ป่วยเกิดอุบัติเหตุจากหกล้ม หรือพื้นลื่นในห้องนอน

4. ไม่เกิดอุบัติการณ์จากผู้ป่วยยกข้าวของหรือรูปปั้นทำร้ายกันเอง แต่ตั้งแต่มีสวนหย่อมนี้ยังไม่เห็นว่าใครจะทำอะไรอย่างที่กลัวไว้

5. เป็นที่พักผ่อน และได้ปลูกผักเป็นงานอดิเรกชนิดหนึ่ง

บทเรียนที่ได้รับ :

การบริการที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง นอกจากคำนึงถึงบริการที่ผู้ป่วยจะได้รับแล้ว การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเยียวยามีความสำคัญ เพราะเขาต้องอยู่โรงพยาบาลเป็นเดือนเพื่อเข้ากลุ่มกิจกรรมบำบัด การมีพื้นที่สีเขียวทำให้มองแล้วมีความสุข มีแปลงผักสวนครัวคล้ายอยู่ที่บ้าน ทำให้คลายคิดถึงบ้านได้บ้าง

8.แผนการพัฒนาต่อเนื่องถ้ามี

พัฒนาเรือนเยี่ยมญาติให้เป็นสัดส่วน เพียงพอ

9.ตัวแทนหน่วยงาน/ผู้ประสานงาน นายคำน้อย กันยา/นางศุภรัตน์ เวชสุวรรณ